

Aziz Anselm'in ontolojik kanıtı. *Mukayese* dediğimiz mevcut olduğu sürece, *tanrı fikri* (adı ne olursa olsun) bulunacaktır. İki şeyi birbiriyle karşılaştırıyor ve bunlardan birinin diğerinden *daha iyi* olduğunu söyleyebiliyorsan, *bütün karşılaştırmalarda daha iyi* sayılacak bir varlığı da düşünebilirsin.

Diyorlar ki, *tahayyül etmek, varlığa delil değildir*, yani insanın *mükemmel varlık* düşünmesi, bu varlığın gerçekte varolduğu anlamına gelmez. Klasik örnek bir adadır. *Bütün adalardan daha güzel bir ada* düşünmek, bu adanın varolduğu anlamına gelmez.

Velakin buradaki sorun daha çok *varlık* dediğimiz kavramın, bizim dünyamızdaki sınırlı karşılığından. Bizim için varlık, *bilinebilir* anlamına da gelir veya *hissedilebilir*. İnsan aklı *bir şey varsa, onu bilmek mümkündür* kuralıyla çalışır. Bu sebeple varlık ve bilgiyi birbirinden ayırmaya çalışanlar, varlığın yerine kendi hikayelerini kurmak zorunda kalır. Fenomenin numenden insan aklının yetersizliği ölçüsünde bir ayrımı olabilir, ancak bu, gerçekte ikisinin birbirinden farklı olduğu anlamına gelmez. İnsan aklının yetersizliği de, zaman içinde telafi edilebilir. O sebeple insan, *bir şey varsa, onu bilir*.